

GABRIELLE DUPLANTIER
ARGAZKILARIA

“Argazkiekin ez nabil errealitatea harrapatzeko bilaketa batean”

Gabrielle Duplantier argazkilariarekin elkartu gara Baionan, Aturri bazterreko terraza batean. Esku artean erakusketarik ala liburu berririk ez duela, elkarrizketa zertaz izango den galdetu dio kazetariari, zehaztuz gainera argazki guti egiten duen bizi fase batean dela. Espazio “huts” horretaz baliatu gara soa zabaltzeko eta luze eta zabal aritzeko bere sorkuntzaz. 45 urte dituen artistak ibilbide luzea duelako argazkilaritzan. Eta ohargabeen lortu du leku bat egiten mundu horretan: “Oraindik ez dut ulertzen nola heldu naizen honaino. Guztia bat zetorren ondorioztatzeko ez nuela lortuko”. Bideaz eta biziaz hitz egin dugu.

JENOFA BERTHOKOIRIGOIN

Zure argazkiak nola deskribatuko zenituzke ezagutzen ez dituen irakurleari?

Nola deskribatuko nituzke... Gehienak zuri-beltzean diren argazkiak dira; kolorearekin ere lan egin dut, baina zuri-beltzari dedikatu natzaio, irudimenari dagokionez anitzez gehiago betetzen nauelako, eta materiari begira ere, pertsonalki, biziki interesgarria zaidalako. Kutsu femeninoa dutela erranen nuke, eta gure begiekin ikusten dugunetik doi bat aldaratuak dira. Ez nabil errealitatea harrapatzeko bilaketa batean, gehiago nabil sentsazioak eta irudimena harrapatu nahian. Nire argazkiek lotura gehiago dute irudimenarekin, ametsarekin, fantasmarekin.

Eta zure begirada? Zerk egiten du argazki-makina hartuko duzula ala kliskagailua sakatuko duzula?

Aldakorra da, ez da legerik. Argazkilari-tzarekilako harremana aldatu zait denborarekin. Gustatzen zait hastapenez hitz egitea, puruagoa izanik interesgarriagoa delako. Zinez diot premia bat zela: aurpegiak sekulako jakin-mina pizten zidaten; bisaiek, begiradek, emozioek, begiratuak ez diren aurpegieta pasatzen diren zerekek... Natura ere beti izan zait inspirazio iturri biziki handia, hiria baino gehiago. Eta naturarekin batera natura alde batera ala bestera eramaten duen argia bera. Hastapenetan zeru kargatuek, ilunek, euritsuek erakartzen ninduten, orain izugarri gustuko ditut eguraldi ederrak, eguz-

kiak ondorioztaturiko itzalak... Funtsean eta galderari erantzuteko, dirdira bat agertzen denean: bat-batean begirada, burmuina eta bihotzaren arteko konexio bat daukagu eta dirdira horren laudatze bat da argazkia.

Begirada aldatu zaizu, zu zeu aldatu zarela?

Bistan da. Aldatzen gara, biziarekilako harremana aldatzen zaigu, espazioaren eta gorputzaren arteko harremana aldatzen zaigu, eta nola ez, argazkilaritzarekin dugun harremana ere aldatzen zaigu. Begirada zabaltzea eta beste ertz batzuk arakatzea interesgarria da argazkilaritzan. Ate berriak irekitzera behartzen dut neure burua. Hori diot, eta alta errepi-

katzen naizenaren irudikapena dut. Hor dira ere ikusi ditugun argazkiak, hunki gaituztenak: influentziak. Nahitara ez dut inoiz gehiegi begiratu besteen argazkiei. Baina badakit batzuk izan direla hastapenean, zinezko bultzada eman didatenak, bururatuko ez zitzaidan lekuetan egoteko gogoia piztu didatenak.

Influentzia gehiegi ez, zurea zuretik eta zurean kausitzeko. Argazkilaritza eskola ere horregatik errefusatu zenuen.

Argazki-eskola bat pagatu nahi izan zidaten, beti nintzelako argazki-makina esku artean, ez nuen besterik buruan. Ez nuen onartu, argazkiak eragindako poztasun purua eta askatasuna kenduko zizkidanaren beldur handia nuelako. Garaian arte fakultatean nintzela, biziki gustuko nuen pintatzea, baina zergatik hori eta zergatik hura, beti azalpenak eman edo entzun beharraren bortxaz erabat disgustua eragin zidaten.

Argazki anitz hartzen dituen argazkilaria zara?

Dependitzen du, baina bai, ikaragarriki egin ditzaket. Hala ere, erran neza ke lehen baino gutiago egiten ditudala, zehatzagoa izaten entseatzen naizela, analogikoan ari naizelako eta kliskagailua zapatzen dudana aldi oro 50 zentimo edo direlako airatzen [irria]. Arrazoi ekonomiko hori ere hor da, baina aitoritzen dut erabat ahanzten dudala transzenditzen nauen zerbaitekin parez pare kausituz gero.

Transzendentsia.

Ez dakit hitz zuzena den...

Mantentzen duzu?

Mantentzen duzu.

Zerk zaitu, bisualki edo emozionalki, liluratzen? Liluragarri hori maiz kausitzen duzu?

Garai hauetan ez sobera! [Irria]. Fun-tsean, ez nabil argazki anitz egiten, jutsuki liluragarria atzemateko zailtasunak ditudalako. Horregatik, noiztenka banao, urruti, liluragarri hori leku ezezagunetan atzeman nahian. Hala ere, oraindik atzeman ditzaket nire egunerokoan liluratzen nauten gauza ttipiak. Nagusiki jendeetan kausitzen ditut, edo argian. Haurrek ere liluratzen naute, duten askatasunak, ezaxolakeriak, dakartenari buruz duten kontzientzia-ezak. Hunkitzen nau beren bizitasunak. Maiz besteen begiradaz futitzen

Gabrielle Duplantier, elkarrizketatua. Autoerreturatua.

GABRIELLE DUPLANTIER

“Bat-batean begirada, burmuina eta bihotzaren arteko konexio bat daukagu eta dirdira horren laudatze bat da argazkia”

diren izaki ttipiak dira, biziarekiko lotura osoa dutenak eta inspiragarri zaizkit.

Bakardade giroa ere sentitzen da zure argazkietan, bakardadearen alde baregarria.

Baliteke. Ez da kontzientea edo bilatua, baina egia da, nire subjektuak bakartzeko beharra sentitzen dudala. Gustatzen zait arreta entitate bakarrean jartzea, energien biderkatzea saihesten entseatzen naiz. Horregatik bakardadeari oihartzun egiten diote nire argazkiek. Dena dela, ni ere biziki bakartia izanik, pentsatzen dut zeozer adierazten duela.

Laborategiko lana gustuko duzu?

Biziki gustuko dut. Denborarekin aldatuz joan da hori ere. Hastapenetan, dena laborategian egiten nuen, orain negatiboak numerizatzen ditut eta laborategian egoten naiz, baina modu hutsalagoan. Arrazoi ekonomiko eta materialengatik, baita denboraren parametrogatik ere. Baina bai, laborategiko momentua biziki azka-

rra da: musika gora-gora jarri eta nirea den denbora-espazio batean kausitzen naiz, argazkiarekin fusioan naiz, erabat kontzentratu, oso berezia den zerbait atzeman nahian. Biziki azkarra da.

Potretak dira zure argazki anitz. Denboran segitzen dituzu pertsona horiek?

Bai. Berez ez da proiektu bat edo aitzinetik prestatua den zerbait, baina bai, pertsona batzuk aspalditik hartzen ditut argazkitan. Nahiko magikoa iduritzen zait gainera.

Haurtzaroak eragina badu garen horretan. Landetako oihan batean iragan duzu zurea, guraso artistez inguraturik, bi anaien ondoan.

Haurtzaroko etxean berriz kokatzen nabil orain. Saiatzen naiz betidanik okupaturiko espazio horiek gaurko begiradatik begiratzen, gaurkoak balio balu bezala, eta ez atzokoak. Hor ez dizut erantzuten galderari, lekuaz ari natzaizu. Zer oroitzen duzun? Guraso askeak, herriko besteen izaeratik arrasurrun zirenak. Aita marrazkilaria zen, langile amorratua, mundu fantasmatikoko biziki aberatsa zuena, baina ez zena mintzo. Ama, berriz, beti mintzo zen, biziki espirituala zen. Ohiz kanpokoak ziren, eta modu biziki askean hezi gintuzten. Horrek ez du erran nahi artista izateko gogoia hauspotu zigutenik. Hirurak bide artistikoari lotzen ginela ikustearekin "ez hori egin!" erran zigun aitak. Marrazkilaria izanik eraman zuen familia aitzina eta bazekien zertaz ari zen. Diruz, ez ginen aberats, baina aberastasun anitz bazen familia horretan. Halere, bidea ez zigun moztu, baina argi utzi ziguten konplikatu izanen zela, lan anitz suposatuko zuela. Egia da: urteak eman ditut, ez da erraza izan, nekagarria izan da, baina azkenean, merezi izan du.

Gaur egun bada argazkilaritzan ezaguna den izena Gabrielle Duplantierrena.

Bai, eta oraindik zailtasunak ditut sinesteko! Argazkilaritzan norbait bihurtu naiz horren anbiziorik ukan gabe. Argazkiak egin ditut, behar hori nuelako. Inoiz ez diot egiteari utzi, eta alta ez zen irabazia, behin baino gehiagotan kikildu nahi izan nautelako. Guztia bat zetorren ondorioztatzeko ez nuela lortuko. Ez nuen estrategiarik, itsuki aitzinatu naiz, luzaturiko eskuei lotu

GABRIELLE DUPLANTIER

natziaie, irekitzen zizkidaten bideak hartu ditut, poliki-poliki egin da, honaino heldu arte. Ez naiz oportunistak izan, eta ez zait hitz egokia iduritzen, baina hori, herabea naiz. Gaur egun oraino ez zait erraza. *Workshop* bat eskaini beharko dut laster Italian, eta banabil pentsaketa zer dudana transmititzeko. Oraindik ez dut ulertzen nola heldu naizen honaino. Baina, biziki kontent naiz. Eta harro.

Urte guzti horietako artxiboak nola dituzu?

Guztia ez da interesgarria, hiru laurdenak ez dira batere interesgarriak. Argazki batzuk ez dakit zergatik egin ditudan. Azkenean balio didate argitzeko zerk ez didan balio. Orain intuizio batzuk di-

tut huts egindako argazki horiei esker [irria]. Baina oraindik tronpatzen naiz, ateratzea pentsatzen ez nuen argazkia izan daiteke ona. Oraindik harritzen nau argazkilaritzak, eta eskerrak.

Nola sailkatuak dituzu?

Kronologikoki, eta bakar batzuk gaika, demagun, bidaia berezi batzuk. Baina, gaizki zaintzen ditut, apal batean ditut, ez ditut babestuak... Normalean, kutxa gotor batean egon beharko lirakeke, suaz babesteko edo.

Hori nuen gogoan.

Bai nik ere gogoan dut. Baina zer egin behar dut? [irria] Sute bat baldin bada... *Agur Ben Hur.*

Begiratzan dituzu noiztenka?

Batzuetan esplorazio berri batean sartzen naiz, begiratzeko ez ote naizen zer-baiten ondotik pasa. Batzuetan eman-korra da, besteetan ez. Gertatu daiteke zeozer eraldaturik duen argazki bat kausitzea. Sekulakoa da gertatzen denean, beraz balio du. Begirada aldatzen den heinean, atzerapenarekin begiratu beharra diegu irudiei, begirada berri horrekin begiratzeko. Bukaezina da. Ia jasanezina [irria].

Azken liburua 2018an argitaratu zenuen, *Terres Basses* izena jarrita.

Volta ondoren lau urte pasa zirela plazaratu genuen *Terres Basses*. Editorearekin beste bat lantzen gabiltza, 2024 urterako. Badu bi urte nahi duela, baina denbora gehiagoren beharra nuen nik. Orain prest nago, zeozer proposatu dezaket. Baina irudi anitz-anitz ditut, oraindik ez dut argi.

Nola eramaten duzu liburua sortzeko prozesua?

Oinarrian argazkiak ditut. Egunerokoa ateratzen ditut, inolako aurreikuspenik gabe. Ondotik guztiak elkartu eta zeozer azaleratzen da: ipuin bat. Editorearekin kolaboratzen dut, ikusten duena azaltzen uzten diot. *Volta*-rekin ez, baina *Terres Basses*-ekin berak kausitu zuen irudiek kontatzen zutena. 2018az geroztik argazkiak metatzen nabil. Gai berak izanda ere, editoreak dio zeozer berri dagoela: argi berri bat, iraganean ez zegoen lasaitasun bat... Titularra atzeman nahian nabil. Hainbat proposatu dizkiot editoreari baina errefusatu dizkit. Uste dut proposamen berri dudala, baina ez nago oraindik erabat segur. Testu bat ezarri ala ez, horrekin gabiltza ere. Berak nahi du, nik ez dut ariketa gogoko, baina agian neure burua bortxatu eta egingo dut. Ageriko da.

Ikusten duen aldaketa ikusten duzu?

Ez nuen ikusia, baina erran eta sinesten dut. Pertsonalki ezagutzen gara, elkar segitzen gara bizian, eta ikusten duke bizia baretu zaidala. Eta egia da: argazkietan ageri da.

Ama hil zitzaizun. Dolua egiten zebiltzala argira ateratako liburua da *Terres Basses*.

Bai. Heriotza bortitza ukan zuen, nolazpait infernua zeharkatu zuen. Nire amaz biziki-biziki-biziki hurbil nintzen. Nire gida espirituala zen, nire laguna, nire

ama, nire binomia, nire ahizpa. Guztia batera. Pertsonak bideratzeko gaitasun handia zuen, norbanakoon dudak, galderak eta sufrimenduak ulertzen zituen. Amarekin hitz egin eta indartsu eta irrifartsu banindoan nirera. Bere heriotza eta gero, nire existentziari begira jarri nintzaion, eta desastrea izan zen: bikoitekidea utzi nuen, bi lagun minekin haserretu nintzen, traizionatu ninduen beste tipo batekin jarri nintzen, ustez eta zeruak bidalitakoa zela..! Pentsa emazu, nire liburuan ere da traidore hori! [irria] Hots, zurrumbilo sakon batean nintzen. *Terres Basses* liburuak berriz errotzen lagundu ninduen: David [Fourré] editorearekin izandako harremana, ateratako argazkien bidez biziari, besteei baita zorionari ere berriz konektatu izana. Non-bait argazkiek frogatu zidaten beti bizirik nintzela, desioa ez zitzaidala desagertu. Editoreak liburu bat plazaratzeko mamia ikusi izanak konfiantza eman zidan, baita poza ere. Ikusiz, nire argazkiak nire biziari lotuak direla, garai horretako argazkiak gertakizun horri eta ondorioztaturiko bizi berriari lotuak dira.

“Argazki-eskola egitea ez nuen onartu, argazkiak eragindako poztasun purua eta askatasuna kenduko zizkidanaren beldur handia nuelako”

Eritasunak eramane zuen zure ama?

Bai, eritasun ikaragarri batek.

Desagertuz zihoan gorputz hori argazkitan hartu zenuen?

Ez. Ez, hori ezin dut. Argazkiari dagokionez, muga anitz ditut. Ez dut gogorik (...)

...

Ez. Nire argazkiak gogorapenak dira, ez dira testigantzak.

Zuk *Terres Basses* liburu, anaiek *Low Lands* abestia. Guztia amaren joate horretatik sortua.

Biziki hurbila dudane aitaren kusi Alain Duplantierrekin batera sortu dugu *Low Lands* abestiaren klipa. Amari dedikatu-

riko omenaldia da. Abestiaren izenburua frantsesera itzuli eta liburuari jarri nion, hain zaidalako formula justua iduritzen: *Terres Basses* [lur baxuak]. Kliparen grabaketan zehar harturiko irudi batzuk badira liburuan. Nolazpait eskuz esku doaz bi sorkuntzak.

Gojira [bere bi anaieen musika taldea, mundu mailan ezaguna] aipatzen bukatzen duzu. Elkarrizketetan maiz zureaz hitz egiten hasi eta anaieen edo aitaren sorkuntzaz hitz egiten bukatzen duzu. Pisua zaizu?

Nola izango zait pisua? Nire anaieen biziki hurbila naiz, haietaz biziki harro naiz. Gojira hastapenetik segitu dut, klipetan parte hartu dut, argazkitan atera ditut, istorio hori nire abentura ere da pixka bat. Aldi berean, egia da lotuak izanda ere, bakoitzak dugula gure bidea, gure nortasuna, gure sorkuntza eta bereizte hori inportantea dela.

Zure argazkien istorioak kausitu ditzakegu liburu batzuen azaletan, Eider Rodriguez-en *Un corazón demasiado grande* obran adibidez. Gustuko duzu topaketa hori?

Bai! Ez dira kolaborazioak, baina egia da aldi oro anitz hunkitzen nautela. Arras gustuko dut nire argazkien erabilpen hori. Aspaldian dut liburuaren azalean egoteko suertea eta aldi oro harrotasun handi bat da. Gustatzen zait pentsatzea nire argazkiek norbaiten irudimena sintetizatzeke gaitasuna izan dezaketela.

Bukatzeko... liburuaz gain zer opa diezazukegu?

Nire etxearen eraikuntzarekin bukatzea? Ez hori ezin da erran [irria]. Ez dakit. Zer opa diezadakezue? Uros izatea, egun oro alaitasun pixka bat topatzea, eta desira bistatik ez galtzea. ●

MARCOS
okindegia

**Benetako
antzinako ogia**

© 943 450 966
Ubarburu pasealekua, 113
Astigarraga (Gipuzkoa)